

**Masarykova základní škola a
mateřská škola, Železnice**

Školní vzdělávací program pro školní družinu

Motto: Poznej svět okolo sebe

„Sluníčka v našich srdcích“

Obsah:

1. Základní údaje o ŠD

2. Charakteristika školní družiny

2. 1. Kapacita ŠD
2. 2. Co nabízíme ve ŠD
2. 3. Vybavení školní družiny
2. 4. Pedagogické zabezpečení
2. 5. Podmínky přijímání dětí do ŠD
2. 6. Formy zájmového vzdělávání
2. 7. Bezpečnost a ochrana zdraví ve ŠD

3. Charakteristika ŠVP ŠD

3. 1. Zaměření školní družiny
Pedagogická dokumentace
3. 2. Délka vzdělávání
3. 3. Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a mimořádně nadanými
3. 4. Popis ekonomických podmínek
3. 5. Průběh ukončování vzdělávání
3. 6. Hlavní cíle zájmového vzdělávání ve ŠD
Strategie výchovně vzdělávací činnosti
Klíčové kompetence a jejich východiska
3. 7. Obsah vzdělávání
3. 8. Celoroční – časový plán vzdělávání

1. Základní údaje o ŠD

Předkladatel Školní družina při Masarykově základní škole a mateřské škole, Železnice

Adresa školy Masarykova ZŠ
Tyršova 336
507 13 Železnice

Kontakt telefon: 493 532 936
e- mail: j.knapova@zszeleznice.cz
web: www.zszeleznice.cz

Počet oddělení 2

Věk žáků 6 – 11 let (1. – 5. třída)

Počet vychovatelek 2

Kapacita ŠD 50 žáků

Vychovatelky Bc. Jolana Knapová
Barbora Nydrlová

Ředitelka školy Mgr. Soňa Munzarová

ŠVP pro ŠD zpracovala Bc. Jolana Knapová

Platnost dokumentu od 1. 9. 2017

2. Charakteristika ŠD

2. 1. Kapacita ŠD

Masarykovu základní školu v Železnici navštěvují žáci od prvního do devátého ročníku. Školní družina má kapacitu 50 žáků a mohou ji navštěvovat žáci od 1. do 5. třídy. V budově školy je také školní jídelna, ve které se vaří pro děti základní školy a mateřské školy.

2. 2. Co nabízíme ve ŠD

Příjemný a klidný prostor pro trávení volného času.

Činnosti odpočinkové a relaxační, zájmové, vzdělávací a spontánní, hry, učení, individuální práce.

Podporujeme vztahy k lidem, k přírodě, učíme je chránit své zdraví, rozvíjíme schopnost spolupracovat a respektovat druhého.

Zaměřujeme se na ochranu životního prostředí.

Vedeme děti k estetičnosti a tvořivosti.

Učíme děti rozhodovat, hodnotit a sebehodnotit.

Respektujeme individuální schopnosti a dovednosti dětí.

2. 3. Vybavení ŠD – popis materiálních podmínek

Pro každodenní činnost je využívána jedna třída základní školy, která byla upravena a zařízena pro činnost školní družiny. Zde tráví volný čas účastníci prvního oddělení – žáci první a druhé třídy. Tato místnost je prostorná, světlá a je zařízena vhodným nábytkem. Na podlaze je zčásti lino a zčásti koberec. Druhé oddělení využívá střídavě některou z tříd prvního stupně školy.

Pro herní činnost jsou ve školní družině stavebnice, stolní a společenské hry, a další hračky. Účastníci i mají k dispozici dětské knihy a časopisy, výtvarný materiál – voskovky, fixy, pastelky, vodové a temperové barvy.

Pro poslechovou činnost máme ve školní družině televizor, DVD přehrávač a internetové a CD rádio.

Pro pobyt venku využíváme veřejné hřiště, které je vedle školy. Je tam umístěna houpačka, skluzavka, lavičky a pískoviště. Účastníci mají k dispozici drobné sportovní náčiní - míče, badminton, plastové chůvy, hračky na tvořivé stavby v písku a boby pro zimní hry.

Protože jsme vesnická škola, využíváme krásnou přírodu v okolí k vycházkám a rekreačním činnostem.

2. 4. Popis personálních podmínek

Počet vychovatelek odpovídá počtu otevřených oddělení v daném školním roce.

Na naší škole jsou otevřena dvě oddělení, pracují zde dvě vychovatelky. Splňují předepsanou odbornou způsobilost. Další vzdělávání probíhá prostřednictvím nabídek Centra vzdělávání Královéhradeckého kraje a formou samostudia vychovatelek.

Profil vychovatelky školní družiny:

- ♣ má vysokou míru empatie a dovede projevovat vřelý vztah k účastníkům činnosti (žákům)
- ♣ umí vytvořit příznivé sociální klima, umí efektivně jednat s účastníky
- ♣ zná širokou škálu různých zájmových aktivit přiměřených věku účastníků a umí je řídit

- ♣ má organizační schopnosti, umí navazovat a motivovat široké spektrum rekreačních a zájmových činností
- ♣ vybranými aktivitami dokáže v účastnících vzbuzovat zájem o činnost, podporuje jejich sebevědomí a rozvíjí pozitivní stránky osobnosti
- ♣ zná bezpečnostní předpisy pro práci s účastníky činnosti

2. 5. Podmínky přijímání účastníků do ŠD

Do školní družiny jsou přijímáni žáci z 1. – 5. třídy Masarykovy ZŠ Železnice. O přijetí a případném vyloučení rozhoduje ředitelka školy.

K přihlášení účastníka k zájmovému vzdělávání slouží přihláška do ŠD, na které jsou uvedeny informace o zdravotním stavu účastníka, o způsobu odchodu ze školní družiny, zda účastník odchází sám nebo s doprovodem, dále osobní údaje účastníka a doba pobytu ve školní družině ve školních dnech.

2. 6. Formy zájmového vzdělávání

- a) Hra, která přináší radost, uvolnění, napětí, prožívání smyslových zážitků a různých rolí, vychází z přemýšlení o věcech a jevech kolem nás, rozvíjí fantazii a představy, zlepšuje motorické schopnosti účastníků.
- b) Učení, při kterém nezávislou formou navazujeme na získané vědomosti z vyučování a dále je rozšiřujeme. Účastník získává nové zkušenosti, návyky, dovednosti, schopnosti, vědomosti a postoje.
- c) Vycházky, při kterých spojujeme pobyt na zdravém vzduchu se cvičením obratnosti, rychlosti, pohotovosti, postřehu a paměti. Upevňujeme vědomosti při pozorování a vycházkách, podporujeme kladný vztah k přírodě, pozorujeme její změny a chráníme ji, umožňujeme získávání citových zážitků z přírody, dětských her a radovánek.
- d) Skupinové činnosti, které učí účastníky spolupracovat, pomáhat si a zvyšují možnost vzájemné komunikace.
- e) Spontánní činnosti zaměřené na odpočinkové aktivity.

2. 7. Bezpečnost a ochrana zdraví ve ŠD

Za bezpečnost účastníka ve školní družině odpovídá od příchodu do družiny až do jeho odchodu vychovatelka ŠD. Nepřítomnost účastníka je zaznamenávána každý den do Přehledu výchovně vzdělávací práce.

Všichni účastníci jsou povinny dbát o svou vlastní bezpečnost a zdraví i o bezpečnost a zdraví spolužáků. Účastník nesmí vykonávat nic, co neodpovídá jejich schopnostem a zdravotní způsobilosti. Účastníci jsou v průběhu školního roku poučováni o zásadách vhodného chování ve škole, na veřejnosti, na komunikacích. Toto poučení se opakuje před prázdninami i před každým mimořádným volnem, při sportování, při činnostech v každém ročním období. Jsou upozorňováni na možné následky, především na úrazy, které mohou při různých činnostech nastat. Účastníci jsou také seznamováni s první pomocí při úrazech.

3. Charakteristika ŠVP ŠD

3. 1. Zaměření školní družiny

Základem dění ve školní družině je estetická výchova, sportovní činnosti, vycházky, besedy a výchova k ochraně životního prostředí.

Důležité je podporovat aktivní odpočinek dětí a pomáhat odstraňovat jejich duševní únavu. Zaměřit se na co neaktivnější zapojení účastníků do procesu zájmového vzdělávání.

Pedagogická dokumentace:

- Přihláška do ŠD
- Přehled výchovně vzdělávací práce
- Docházkový sešit
- Vnitřní řád ŠD
- ŠVP

3. 2. Délka vzdělávání

Do školní družiny jsou přijímáni účastníci zájmového vzdělávání již od první třídy. Vzdělávání účastníků probíhá až do páté třídy, kdy je výchovně vzdělávací činnost ve školní družině ukončena. Ukončit činnost může účastník zájmového vzdělávání i dříve na písemnou žádost rodičů.

3.3. Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je hlavním cílem začlenit dítě do přirozeného prostředí školní družiny.

Důležitými podmínkami je shoda mezi rodinou a školní družinou, možnost konzultace s odborníky a příprava vychovatelky po stránce odborné i organizační.

Podmínky jsou stejné jako pro ostatní účastníky.

U žáků mimořádně nadaných se jedná především o volbu vhodných forem, např. encyklopedie, či začlenění do kolektivu starších dětí.

3. 4. Popis ekonomických podmínek

Vybavení školní družiny je hrazeno z poplatků za školní družinu, který činí 150,- Kč měsíčně. Za ranní družinu se poplatek nevybírání.

Provoz školní družiny (topení, osvětlení, voda) je hrazen z prostředků školy.

Pedagogičtí pracovníci jsou hrazeni ze státních peněz.

3. 5. Průběh ukončování vzdělávání

Každý školní rok jsou do školní družiny přijímáni žáci prvního stupně základní školy, to znamená žáci z první až páté třídy. Docházku do školní družiny ukončí posledním dnem školního vyučování nebo v průběhu školního roku na písemnou žádost rodičů.

Pokud účastník soustavně narušuje činnost školní družiny nebo ohrožuje bezpečnost ostatních účastníků může být ze školní družiny vyloučen.

3. 6. Hlavní cíle zájmového vzdělávání ve ŠD

Pomáhat účastníkům zájmového vzdělávání při začleňování do dětského kolektivu a orientaci v něm.

Respektovat individuální schopnosti a dovednosti dětí.

Posílovat a rozvíjet zájem dítěte o smysluplné využití volného času.

Poskytovat dětem dostatek možnosti a podnětů k rozvíjení tvořivosti a zájmů.

Podporovat v osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako osobnost.

Utvářet a prohlubovat vztah k životnímu prostředí, kulturním a historickým památkám.

Vést k osvojování základních hodnot.

Dodržovat pedagogické a hygienické návyky při práci a využívat všech možností odpočinku a relaxace.

Strategie výchovně vzdělávací činnosti

Naše výchovně vzdělávací strategie směřují k rozvíjení klíčových kompetencí, případně k utváření nových kompetencí účastníka.

Preferujeme individuální přístup, uplatňování zážitkových aktivizujících metod a forem práce, aplikování humanistické výchovy (partnerský vztah k dítěti, humanistické hodnocení dítěte, úzkou spoluprací s rodinou dítěte, spolupráce s vyučujícími, kontinuální další vzdělávání vychovatelů. Při rozvíjení klíčových kompetencí uplatňujeme tyto pedagogické strategie:

Strategie výchovně vzdělávací činnosti

Strategie výchovně vzdělávací činnosti	
Kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none">• povzbuzujeme zvědavost a zájem dětí o nové informace• brainstormingem umožňujeme dětem vyjádřit a realizovat jejich vlastní a vhodné nápady• prostřednictvím her a dramatizace vedeme děti k sebehodnocení• motivujeme děti k účasti na vědomostních soutěžích• humanistickým hodnocením vytváříme podmínky proto, aby děti mohly zažívat úspěch• didaktickými hrami motivujeme děti řešit nové, neznámé úkoly a situace• podporujeme projektové učení
Komunikativní kompetence	<ul style="list-style-type: none">• povzbuzujeme děti ke vhodné komunikaci se spolužáky, vychovateli a jinými lidmi v ŠD i mimo ŠD• individuálním přístupem podporujeme děti při přiměřeném využívání všech dostupných forem komunikace• vysvětlujeme dětem význam otevřené kulturní komunikace (asertivita)• v diskusi a v rozhovoru vytváříme podmínky pro prezentaci a obhajobu osobních názorů (hádky)• povzbuzujeme kritické myšlení dětí• subsidiaritou pomáháme dětem samostatně řešit jednoduché konflikty• zážitkovou výchovou trénujeme děti trpělivě a aktivně naslouchat, přijímat a dávat zpětnou vazbu• povzbuzujeme přátelské vztahy v oddělení mezi odděleními v ŠD

Pracovní kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • motivujeme děti k samostatnosti a odpovědnosti za přípravu na vyučování • humanistickým hodnocením pomáháme dětem uvědomit si své další rozvojové možnosti • realizujeme pracovní činnosti ve kterých si děti mohou osvojit nebo rozvinout jednoduché manuální dovednosti potřebné pro praktický život • nabízíme dětem různorodé a zajímavé hry a výchovně vzdělávací činnosti včetně zájmové činnosti
Personální a sociální kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • individuálním přístupem vedeme děti k respektování školního řádu • v hrách vytváříme situace ve kterých se děti učí pomáhat si navzájem • dramatizací a hrou vytváříme situace ve kterých si děti rozvíjejí základy emoční inteligence: (sebevědomí, sebeřízení, sebemotivace) • povzbuzujeme děti k efektivní spolupráci v oddělení v ŠD • vysvětlujeme dětem znaky šikany, zneužívání, týrání a způsoby bránit se proti němu • individuálním přístupem podporujeme autonomii každého dítěte ve skupině a učíme děti respektovat úlohy skupiny • při hře učíme děti základ empatie • ve společných akcích, soutěžích, hrách vytváříme situace, které dítě učí řešit kvalitní mezilidské vztahy (společné řešení problémů) • trénujeme děti poslechnout si odlišné názory • děti zdravě žít • příklady, rozhovorem učíme děti vážit si práci jiných
Občanské kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • čtením příběhu, sledováním filmu, diskusemi pomáháme dětem orientovat se v základních humanistických hodnotách (pravda, zodpovědnost, tolerance, spolupráce) • povzbuzujeme děti k participaci na vytváření společných pravidel v oddělení a na životě v oddělení a v ŠD • ve hře a vysvětlováním učíme dítě poznat a domáhat se svých práv kulturní formou • rozhovorem, diskusí, vycházkami, vedeme děti k přirozené hrdosti na kulturní a historické památky, zvyky a tradice • vysvětlujeme dětem význam soužití s jinými kulturami • ve hře vytváříme takové situace, které dětem umožní učit se respektovat názory ostatních lidí • vysvětlováním vedeme děti k šetření energiemi, potravinami, k třídění odpadu a ochraně životního prostředí
Kulturní povědomí	<ul style="list-style-type: none"> • povzbuzujeme a motivujeme děti k prezentaci kulturních projevů ve styku s ostatními lidmi • vysvětlujeme dětem základní zásady společenské etikety, aktivizujeme a trénujeme jejich k aplikaci v jejich každodenním životě

	<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlujeme dětem rozdíl mezi vulgárním a kulturním chováním • vycházkami, kreslením, malováním, diskusí povzbuzujeme děti v hledání krásy v běžných každodenních věcech • ukázkami, čtením, sledováním videa, diskusí poskytujeme dětem informace o jiných kulturách a kulturních tradicích a náboženstvích vedeme děti k náboženské toleranci • motivujeme a povzbuzujeme děti ke spolupráci na přípravě kulturní akce ve skupině, v ŠD • motivujeme děti k aktivnímu vytváření kulturního prostředí • realizujeme workshopy, ve kterých děti mohou prezentovat originální nápady návrhy a postupy
Kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> • ke způsobu řešení nastalého problému, nabízíme využití vlastního úsudku i zkušenosti a navrhujeme postup nápravy • vedeme děti k odpovědnosti za svá rozhodnutí a výsledky svých činů • učíme kritickému myšlení, schopnostem obhájit svá rozhodnutí samostatně a přiměřeně • informujeme o nejrůznějších aktuálních problémových situacích ve škole i mimo ni a rozebíráme ji • pomáháme reagovat na danou situaci. Řešíme nastalé situace v klidném duchu, kde postupujeme uvážlivě, spravedlivě a empaticky

Klíčové kompetence a jejich východiska

Kompetence účastníků ŠD navazují na kompetence žáků příslušné základní školy.

Kompetence se v procesu výchovně vzdělávací činnosti mimo vyučování rozvíjejí a navzájem prolínají v jednotlivých tematických oblastech výchovy. Účastník je rozvíjí účastí na zájmové a výchovně vzdělávací činnosti. Kompetence účastníka jsou výsledkem obsahu výchovně vzdělávací činnosti a celkového vzdělávacího procesu v ŠD. Kompetence představují ideální plánovaný cílový výstup dosahovaný systematickým a postupným výchovně vzdělávacím procesem během pobytu účastníka v ŠD.

Účastník ŠD má osvojené tyto klíčové kompetence na úrovni odpovídající jeho individuálním osobnostním možnostem a délce jeho pobytu v ŠD.

a) Kompetence k učení:

- řeší nové, neznámé úkoly a situace
- účastní se vědomostních soutěží
- projevuje zájem o nové informace

b) Kompetence komunikativní:

- srozumitelně vyjadřuje a obhajuje svůj názor
- vyslechne si opačný názor
- rozvíjí si komunikační schopnosti

c) Kompetence sociální a personální:

- pojmenuje své potřeby, city a pocit
- zvládne jednoduché stresové situace
- vlastním postupem řeší jednoduché konflikty
- prosazuje autonomii a práva své osobnosti
- respektuje úlohy skupin
- efektivně spolupracuje ve skupině
- uvědomuje si potřeby žáků a osob se zdravotním znevýhodněním
- uvědomuje si potřeby ostatních dětí
- poskytne pomoc nebo pomoc přivolá

d) Kompetence pracovní

- projevuje samostatnost ve vypracování domácích úkolů
- plánuje a hodnotí své činnosti
- přijímá nové informace a poznatky
- dokončí práci
- kultivuje svou vytrvalost
- plní si své povinnosti
- ovládá jednoduché manuální dovednosti a samoobslužné činnosti potřebné pro praktický život
- rozvíjí manuální dovednosti

e) Občanské kompetence a kulturní podvědomí:

- uvědomuje si potřebu respektování práv a svobod jiných osob
- uvědomuje si potřebu přijetí odpovědnosti za své chování
- je otevřený přiměřenému participaci na životě v oddělení
- projevuje úctu k rodičům a k starším osobám
- zná kulturní pamětihodnosti okolí a regionu
- rozlišuje kulturní a nekulturní chování
- respektuje jiné kultury a zvyky
- přijímá kulturní podněty
- je otevřený podílet se na kulturních akcích ve skupině
- ovládá základy kulturního chování
- kultivuje svůj talent

f) Kompetence k řešení problémů

- žák dokáže rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o jeho příčinách a naplánovat způsob řešení
- umí vyhledávat informace vhodné k řešení problémů
- objevovat různé varianty řešení
- samostatně řeší problémy
- zvládne aplikovat řešení problémů v podobných situacích
- hájí si své rozhodnutí
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů

3. 7. Obsah vzdělávání

Činnost školní družiny probíhá podle týdenní skladby zaměstnání, která se mění pokud jde o počasí. Týdenní skladba zaměstnání je taktéž tvořena s ohledem na rozvrhy hodin jednotlivých ročníků a s ohledem na odchody dětí do zájmových kroužků na naší škole fungujících.

a) Zájmové činnosti:

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE - pracovně technická

ČLOVĚK A PŘÍRODA - přírodovědná

UMĚNÍ A KULTURA - esteticko – výchovná

- hudebně – pohybová

- literárně dramatická

ČLOVĚK A ZDRAVÍ - sportovní, tělovýchovná, turistická

ČLOVĚK A SPOLEČNOST- společenskovední

b) Sebeobslužná činnost - návyky osobní hygieny

- kultura stolování

- péče o pořádek a čistotu

- chování ve společnosti

c) Rekreační činnost - pohybové hry na zahradě

- hudebně pohybové hry

- tělovýchovné chvílky

- vycházky s překvapením

- nepřízeň počasí-soutěže, disco

d) Odpočinková činnost - relaxační odpočinek

-relaxační cvičení

- poslechové činnosti

- společná četba, dětské časopisy

- vyprávění

- povídání si o

- společenské klidové hry

e) Jiné činnosti - zábavné procvičování učiva formou didaktických her

- péče o školní pomůcky a potřeby

- hádanky, soutěže, kvízy, hlavolamy

- příprava na vyučování

- kulturní představení a vystoupení

Průřezová témata základního vzdělávání:

Osobnostní a sociální výchova

Výchova evropského občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Environomentální výchova

Mediální výchova

3. 8. Celoroční - časový plán činností ve ŠD

Podzim ve ŠD

- seznámení s provozem, řádem ŠD a činnostmi ve ŠD
- seznámení s osobami, které můžeme ve škole potkat
- výtvarná činnost – dojmy a zážitky z festivalu JMP
- sběr přírodnin
- podzimní vycházky – změny v přírodě
- výtvarná činnost s podzimní tematikou
- pracovní činnosti s využitím přírodního materiálu

Zima ve ŠD

- zhotovení vánočních ozdob, vánočních přáníček a drobných dárků
- vánoční výzdoba ŠD a školní jídelny
- hry se sněhem – soutěž o největšího sněhuláka
- běh ve sněhu, hod sněhovou koulí do dálky
- kresby do sněhu, stavby ze sněhu
- výtvarná činnost se zimní tematikou
- pracovní činnost – výroba masek na karneval

Jaro ve ŠD

- jarní vycházky – první jarní květiny, změny v přírodě
- velikonoční výzdoba ŠD a školní jídelny
- pracovní činnost – zhotovení velikonočních přáníček
- výtvarná činnost s jarní tematikou
- seznámení se zásadami první pomoci
- seznámení s dopravní tematikou – dopravní značky, chování chodců a cyklistů na silnici

Léto ve ŠD

- vycházky – změny v přírodě, poznávání květin
- sportovní činnost – pohybové a míčové hry na hřišti
- výtvarná činnost s letní tematikou
- pracovní činnost – úklid stolních her a stavebnic před prázdninami

Poznámka „pod čarou“

Zapojení ŠD do projektu „Český ráj“. Výtvarné zpracování a rozvoj komunikativních kompetencí na základě zážitků dětí z výletů a exkurzí po Českém ráji.
Pravidelné návštěvy do městské knihovny.